

ELDAR BAXIŞ

QƏLƏM

Olanım qələmdə vardan,dövlətdən
Dövlətdən uzağam, vardan uzağam.
Özüm öz nökrəm, özüm öz bəyim,
Özüm öz qulluqçum,özüm öz ağam.

Qaşımı qaldırıb baxan deyiləm,
Dövlət sümürənə, var udana mən.
Yeməyə bir loxma çörək tapanda
Min şükür deyirəm yaradana mən.

Qızılla,gümüşlə,ipəklə, tülle
Xurcunum, fərməşim basılı deyil.
Asılı deyiləm mən bir adamdan,
Bir adamda məndən asılı deyil.

Məni düz yolumdan döndərə bilməz
Beş adam,on adam, yüz adam canım.
Uçan bulud kimi, axan su kimi,
Əsən külək kimi azadam, canım.

Elə bu azadlıq bəsimdi mənim,
Neynirəm dövləti, neynirəm varı?
Neynirəm dilimi gödək eliyən
Qızıllı,gümüşü, malı, davarı?

Bəsimdi, şeytana deməli sözü
Şeytanın üzünə şax deyirəmsə.
"Hə" deməli işə "hə" deyirəmsə,
"Yox"deməli işə "yox" deyirəmsə.

Mənə qələm verib bu azadlığı,
Elə bu əlimdə tutduğum qələm.
Hərdən qadın kimi,hərdən qız kimi
Dizinə baş qoyub, yatdığım qələm.

Qələmin dizində yata-yata mən
Yuxular görmüşəm, dürlü yuxular.
Köhnə qala kimi, qalaca kimi
Sehirlilə yuxular, sirrli yuxular.

Ruhum uçub mənim,ruhum qovuşub
Avara, Xəzərə, Huna, Oğruza.
Qələmə demişəm dərdim olubsa,
Qələmimdə açıb, deyib kağıza.

Qələmim olanda güclü oluram,
Çaşmayan adamı mən çaşdırıram;
Bu gidi dünyanın pişiyini mən
Ağaca,divara dirmaşdırıram.

Qələmim olanda qorxu bilmirəm,-
Niyə qorxmaliyam mən axı, niyə?
Olanım qələmdə vardan,dövlətdən,
Onunda qiyməti otuz qəpiyə.

Nə yaxşı ki, qələm otuz qəpikdi,
Nə yaxşı ki, deyil od qiymətinə.
Nə yaxşı ki, qələm bazarda getmir
Maşın qiymətinə, at qiymətinə.

Axı, otuz qəpik otuz min deyil,
Kiməsə borclu da qala bilərəm.
Bu yazdığım qələm əlimdən çıxsa,
Gedib ayrısını ala bilərəm.

***

Bəri bax, bazarda hərlənən gədə,
paltarı köynəyi kirlənən gədə,
kartofun başına fırlanan gədə,
niyə yuxarıdan baxırsan mənə?

Bəri bax, dalanda əlləşən oğlan,
zil qara maşında əyləşən oğlan,
o qızla, bu qızla iyləşən oğlan,
niyə yuxarıdan baxırsan mənə?

Bəri bax, meymuna oxşayan kişi,
eyvanda qarnını qaşayan kişi,
arvad hesabına yaşayan kişi,
niyə yuxarıdan baxırsan mənə?

Tərəzi gözüdü zamanın gözü,
namərdini çəkər, mərdini çəkər.
Adam var həmişə öz hayındadı,
adam var dünyanın dərdini çəkər.

Mən özgə adamam siz özgə adam,
mən öz cızığımdan çıxan deyiləm,
o ələ, bu ələ baxan deyiləm,
mən yumurtadan yun qırخان deyiləm...

uşaqla uşağam, böyüklə böyük,
ağacla ağacam, mən quşla quşam.
Bu yaşa gəlmişəm ömrümdə hələ
bircə qarışqa da tapdamamışam...

Dünyanın işini nə bilmək olar,
kimi gedəsidi, kimi qalası.
Mənə belə baxma a kartof satan,
mənə belə baxma, atam balası...

MƏNİM DƏ HAVAMI ALDI BU DÜNYA

Mənim də havamı aldı bu dünya,
Görməli işləri görə bilmədim.
Yığib, toparlayıb sevinci mərdə,
kədəri namərdə verə bilmədim.

Bəslədiyim arzu gözümdə qaldı,
arzumu gözümdə heç elədilər.
Mənim arılarım öldü acından,
Mənim ağrılarım beçələdilər.

Oynaq-oynaq sular zarıdı getdi,
yaşıl-yaşıl otlar qurudu getdi.
gözəl-gözəl qızlar qarıdı getdi,
Mən də baxa-baxa qaldım dünyada.

Huşlu adam vardı, huşunu yedi,
Dəyirman acıxıb daşını yedi,
cücə qarışqanın başını yedi,
mən də baxa-baxa qaldım beləcə.

***

Nə oldu, ayrıldıq bir-birimizdən?
Dərə bir tərəfdə, dağ bir tərəfdə.
Ayrılıq ələdi saçlarıma dən,
Qara bir tərəfdə, ağ bir tərəfdə.

Həsət də alovdu, yandırdı, yaxdı,
Ürəkdə, könüldə neçə iz qalıb.
Mənim qollarımın yiyəsi yoxdu,
Sənin incə belin kəmərsiz qalıb.

SƏRÇƏ BALASI

İlahi, mənə yox, mən istəmirəm,
İlahi, yazığın gəlsin bu qıza.

Elə eləmə ki,
oğlanlar, qızlar,
Kişilər, arvadlar gülsün bu qıza.
Elə eləmə ki,
vüsal yerinə

Göz yaşını danışsın, qəhər danışsın.
Bir qızdan bir bölük adam danışsın,

Bir qızdan bir böyük şəhər danışsın.
Elə eləmə ki, bu qız bu eldə,
Dilə-dişə düşsün məndən öteri
Sərçə balasıdı bu qız bu saat,
Boynunu uzadıb dəndən öteri.
Bu qızın bu saat məndən umduğu,
Məndən istədiyi dən məndə yoxdu.
Bu qız ay istəyir, ay yoxdu məndə,
Bu qız gün istəyir gün məndə yoxdu.
Sevgi yoxdu məndə sevəm bu qızı,
Elə axan suyu belə döndərim.
Çevirəm özümü kəpənəyə mən,
Bu qızı çiçəyə, gülə döndərim.
Səndən çiçək olmaz, səndən gül olmaz,
Məndən də kəpənək, sərçə balası.
Durduğumuz yerdə biz niyə duraq,
Biz niyə tərənək, sərçə balası?
Lap belə tərəndik, lap belə getdik,
Sən deyən, mən deyən olası deyil.
Sərçə balasısan sən bu dünyada,
Şair ki, kəpənək balası deyil.
Kəpənək olmuşam dünyada bir vaxt,
Qanadım da olub bilmək istəsən.
İstəyim də olub özümə görə,
İnadım da olub, bilmək istəsən.
O qanad,
o inad,
o istək hanı,-
O qanad,
o inad,
o istək öldü.

Bircə gün çəkmədi gəlib-getməyi,
Kəpənək doğuldu, kəpənək öldü.
Ağca pambıq kimi,
ağca yun kimi,
Diddilər, diddilər o kəpənəyi.
Daraşib qanadlı, əlli-ayaqlı,
Yedilər, yedilər o kəpənəyi.
Hanı o kəpənək, hanı o sevgi?-
Yaşamır, yaşamır, sərçə balası.
Bu ağ kəpənəklər o kəpənəyə,
Oxşamır, oxşamır, sərçə balası.
... Sən ey yeri, göyü yaradan kişi,
Uzaq görünürmü ordan yer sənə?!Bu qıza bu boyda sevgi vermişən,
Mənə də bir azca sevgi versənə.
Səni də düşsən mənim günümə,
Sənin göyün olsun,
quşun olmasın.
İlahi, neyləsən, sən mənə eylə,
İlahi, bu qızla işin olmasın

GEÇƏNİN BİR ALƏMİ

Sonra nə oldusa, yadıma gəlmir,
Onu bilirəm ki, qanım qaynadı.
Onu bilirəm ki, ruhum oynadı,
Sonra nə oldusa, yadıma gəlmir.

Tez durub geyindim, çıxdım küçəyə,
Küçə sizə sarı çəkirdi məni.
Ulduz sizə sarı, ay sizə sarı,
Gecə sizə sarı çəkirdi məni.

Gecədən, ulduzdan, aydan da betər,
Ürək sizə sarı çəkirdi məni.
Fələyə nə deyim, tutub qolumdan,
Fələk sizə sarı çəkirdi məni.

Küçənin, gecənin, ulduzun, ayın,
Ürəyin sözümdən çıxma bilmədim.
Tanrının sözümdən çıxma bilmədim,
Fələyin sözümdən çıxma bilmədim.

Alnıma toxundum, gördüm tərleyib;
Dodağıma baxdım, uçuqdu gördüm.
Bütün darvazalar gördüm bağlıdı,
Sizin darvazanız açıqdı gördüm.

Keçdim darvazadan, çıxdım həyatə,
Arzu, istək məni yaxalamışdı.

Ulduz oyaq idi, ay oyaq idi,
Tanrı oyaq idi göyün üzündə...
Qapınızın zəngi yuxulamışdı.

Qapını oyatdım, zəngi oyatdım,
Oyatdım yuxudan zəngin səsini.
Daha düşünmədim, fikirləşmədim
İşin avandını, işin tərsini.

İş belə oldu ki, zəngin harayı,
uxudan yarımçıq qaldırdı səni.
Durna qatarında uçub gedirdin,
Durna qatarından saldırdı səni.
Sən oyanan kimi, sən duran kimi,
Əllərin oyanıb qalxdı yuxudan.
Yastığın üstünə sərilib qalan,
Tellərin oyanıb qalxdı yuxudan.
Çiyinlər oyandı -pambıq çiyinlər;
Addımlar oyandı- kövrək addımlar.

Nə gözəl olurmuş, Allah, yuxudan
Yarımçıq duranda gözəl qadınlar.
Həmişəki kimi "eşş" eləmədin,
Bir sözü çevirib beş eləmədin,
Sağını-solunu eşələmədin,
Yüyürdün qapıya, çatdın qapıya.

Uzandı işığa süd barmaqların,
Evin süd işığı alışdı, yandı.
Sonra nə oldusa, yadıma gəlmir,
Sonra vaxt dayandı, zaman dayandı.

Sonra söndü evin süd işıqları,
Elə bil əridi, çürüdü, getdi.
Ulduzun yanına, ayın yanına,
Tanrının yanına yeridi getdi.
O süd işığından nə qaldı bizə?
Ağ yastıq, ağ döşək, ağ yorğanüzü.
Sənin baxışının odu, alovu,
Mənim baxışımın çınqısı, közü.
Od-oda qarışdı, alov-alova,
Köz-közə qarışdı, çınqı-çınqıya.

Əl ələ qarışdı, barmaq barmağa,
Dil dilə qarışdı, yanğı yanğıya.
Sən mənə dedin ki, lap elə belə?
Mən sənə dedim ki, lap elə belə.

Bu mənim telimdi, bu sənin telin.
Axtara bilirsən, tapa bilirsən,
Axtar elə-belə, tap elə-belə.

Gecə çırpınırdı, gecə əsirdi,
Gecə titrəyirdi, nə titrəyirdi,
Sənəməz gecəni: -bu xoş keçəni
Bir daş ütü kimi ütüləyirdi.

Gecənin sümüyü sürmə olmuşdu,
Dişinə dəyirdi dişi gecənin.
Bütün qitələri bölüşdürmüşdük,
Biri bizim idi, beşi gecənin.

Sonra nə oldusa, yadıma gəlmir,
Onu bilirəm ki, səhər açıldı.
Onu bilirəm ki, əlim səyridi,
Açıq pəncərədə baxdım səmaya
Tanrı bizə baxıb gülümsəyirdi...

***

Sevgi bitmir, istək bitmir,
neynirəm, bu şoran yeri...
Mənim könlüm dağ yeridir,
sənin könlün aran yeri...

Toxum ver, əkə bilirəm,
ağrı ver, çəkə bilirəm;
Özümə qiblə bilirəm,
sən o yatıb-duran yeri.

Sənin o evin-eşiyin,
sənin o itin-pişişiyin,
Sənin o yorğan-döşəyinin,
Dünyanın qurtaran yeri...

